



Et utsnitt av tilhørerplassene. Som man ser er det noen som ikke liker å bli fotografert.

AP
28.11.77

De kommissariske «statsråder» mente krigen var slutt i 1940, sier Fuglesang.

Men professor Koht synes det er underlig at et slikt spørsmål reises.

Det er også i dag langt flere som vil høre på bevisopptagelsen i Skancke-saken enn det er plass til. Det var lang kø lenge før dørene ble åpnet og da bare ca. 20 ble sloppet inn, ble de fleste stående utenfor. Det er stort sett de samme som er til stede hver dag og flere har sikkert en spesiell interesse av å følge saken. Det var således påfallende at en av tilhørerne passet nøye på å dekke seg da en fotograf i formiddag ville ta et bilde av tilhørerbenkene.

En rekke av tilhørerne sitter og skriver. I dag satte således en av tilhørerne seg uten videre ved referentenes bord for åstenograferne. Han ble meget fornærmet da han ble fjernet.

Første vitne i dag var «minister» Rolf Jørgen Fuglesang som forklarte seg om «partiforandringen» som ga fylkesfjerne adgang til å sikre personer for et tidsrom av 2-3 måneder. Skancke var, sier vitnet, overordentlig sterkt interessert i kirkelige spørsmål. Vi hadde Opplysningsvesenets fond f. eks., det var mange både tyske og norske som ville ha tak i disse verdier, men Skancke fikk forhindret det. Quisling ville realisere prestegårdene, men også det ble forhindret. Det var Terboven som utløste aksjonene både mot kirken og skolen, og Quisling grep personlig inn og ga Skancke ordre. Quisling ville ha biskop Fjellbu arrestert og ville ha reist straffesak mot Berggrav. Skancke søkte stadig å avbøte og forhindre drastiske tiltak.

De kommissariske «statsråder» var av den oppfatning at krigen var slutt etter kapitulasjonen. De forhold som lå til grunn for denne vurdering var godt kjent. Vitnet hadde Administrasjonsrådets protokoller og protokollkladder fra regjeringsmøtene i Hamar og Elverum. Han kjente kapitulasjonsavtalen i grove trekk og man kjente også Dommerforeningens og Sakførerforeningens standpunkt. Innholdet av dagspressen sommeren 1940 støttet også denne oppfatning. Quisling gikk et skritt videre, idet han hevdet at vi aldri hadde vært i krig med Tyskland forat ikke tyskerne skulle forlange de rettigheter de hadde krav på etter folkeretten. Når «minister» Prytz i 1944 gikk inn for å få en formell fredsslutning var det for å få en lovlig regjering og få avvirket Reichskommissariat.

Til slutt ba vitnet om å få avgi en forklaring om aksjonen mot offiserene i 1943. Tyskerne sa at dette ble gjort som en forsiktighetsforanstaltning fordi det ved opprulling av en rekke illegale organisasjoner hadde vist seg at det var offiserer som hadde gitt deres ord som sto bak.

Høyesterettsadvokat Henrik Bergh følger også i dag rettsforhandlingene. Han er interessert i disse spørsmål fordi saken mot oberst Sundlo er påanket.

(Fortsettes side 2, spalte 3)

(Skancke —)

Statsråden understreket så at praktiske grunner for å legge bispeset i Drammen var så sterke, at det helt naturlig at departementet hadde gått inn for dette. Taleren ville ikke avvise Tønsbergs historiske tradisjoner i sin alminnelighet, men når det i hevdet at man skulle gjenopprette de gamle bispesetet der, fant kirkeministeren å måtte protestere. Det er slett ikke sikkert at det har vært noe bispeset der.

Til det som var sagt i Odelstinget, at statsråden i siste øyeblikk var kommet inn på tanken om deling av Telemark, hevdet han at dette ikke var felle, idet tanken var fremkastet allerede i proposisjonen.

Flere talere hadde ikke forlangt ord og man gikk over til voteringen. Ved avstemningen over Markussens forslag ble det forlangt navneoppregning. Forslaget falt med 22 mot 12 stemmer, 4 var fraværende.

De 12 som stemte for forslaget var Markussen (k), Løbak (a), Liv Tomte (a), Rysstad (a), Johannes Olsen (a), Fløistad (h), Sunde (a), Wika (a), Arntzen (a), Granli (a), Hjalmar Larsen (a) og Jenssen (k).

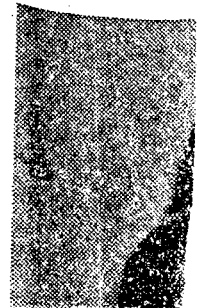
Strangers forslag om at bispeset legges til Kongsberg falt med 27 mot 7. De 7 var: Alsvik (a), Rysstad (a), Løbak (a), Stranger (h), Fløistad (h), Sunde (a) og Tveit (v).

Odelstingets vedtak ble deretter er stemmig bifalt.

I referatet fra voteringen i denne sak i Odelstinget var ett navn fra ut, nemlig Fredriksfryd (h), Haugen, som voterte for Tønsberg som bispesete.

Julemesse og våtte

Allerede klokken 10 i formiddag stilte de ivrigste seg opp utenfor Håndverkeren for å være først på pletten, da Julemessen åpnet dørene klokken 13. Innenfor ble det hørret og banket for å få alt på plass til åpningen. Sigrid Kjelleberg i praktfull Setesdalsbunad var kommet med varer for 8-10 000 kroner.



fortsatt fra 1. side.

Skancke

Først klokken 11.20 i formiddag tok man fatt på avhøringen av tidligere utenriksminister, professor Halvdan Koht.

Professoren uttaler seg først om den proklamasjon som ble fremlagt i statsråd i Tromsø 7. juni 1940. Proklamasjonen var redigert av vitnet og forelå i statsråd. Det var på dette tidspunkt på det rene at det måtte kapituleres, men det forelå intet utkast til kapitulasjonsavtale. Forsvarssjefen, generalmajor Ruge, fikk i en muntlig konferanse om natten til 7. juni fullmakt til å treffe avtale med tyskerne.

Forsvareren spør hvordan forholdet mellom Tyskland og Norge ville blitt, hvis forslaget om en svensk sone i Narvik var blitt godta og nordmennene hadde fått beholde området nordover. Hertil svarer professoren at krigstillstand ville det fortsatt være, men krigshandlingene mellom Sør-Norge og Nord-Norge skulle opphøre. Noe annet lå det ikke i dette. Ordet kapitulasjon var med vilje ikke nevnt i denne forbindelse.

Professor Koht forteller at han ikke kan huske å ha sett den kapitulasjons-avtale generalmajor Roscher Nielsen underskrev, hverken i London eller senere. Men vi var, sier vitnet klar over hovedsaken, at det var kapitulert for de hæravdelinger som sto i Nord-Norge slik spm. avtalen var at det skulle gjøres.

Forsvareren spør om det i den tid Koht var utenriksminister ble sluttet noen alliansetraktat eller noen militæravtale mellom Norge og noen annen makt.

Koht svarer nei på spørsmålet. Det ble forhandlet om en militæravtale, men det ble ikke sluttet noen slik før han fratradte som utenriksminister. Det skjedde 20. november 1940. Senere har han hørt at det ble sluttet en avtale med England, men han har ikke sett den.

Molotov og den danske avis.

Forsv.: Har De sett etter krigens slutt at det har vært hevdet at Norge ikke hadde vært krigførende i siste krig. Molotov skal ha sagt noe sånt. Det skal ha stått i en dansk avis.

Administrator og aktor griper inn og ber om å få fremlagt avisen.

Bevin tok feil!

Forsvareren siterer deretter en uttalelse av utenriksminister Bevin av februar 1946. Han sier her at Hellas var det eneste land utenfor det britiske imperium som kjempet sammen med Storbritannia i 1940 og 1941.

Koht: Ja, vil De ha mitt svar på det må jeg si at Bevin tok feil.

Forsv.: Kjempet Norge da?

— Ja, det skulle jeg mene.

Hjemsendelsen av troppene i Sverige.

Forsvareren kommer inn på hjemsendelsen av de internerte tropper i Sverige. Om det sier Koht at regjeringen i London ikke hadde noe med den ting. Men vi var skuffet over den ordning som ble truffet.

Forsv.: For meg er det fremstilt slik at de norske offiserer henvendte seg til legasjonen i Stockholm, men der fikk de det svar at den norske regjering ikke hadde bruk for dem.

Koht erindrer ikke noe om en slik henvendelse.

Forsv.: Ble det protestert overfor Sverige?

— Ja, jeg mener det.

Vitnet understreker i denne forbindelse at det allerede i juli 1940 ble protestert mot permitterings-trafikken gjennom Sverige.

Professor Koht uttaler videre at han ikke kan skjønne hvordan et sånt spørsmål om vi fortsatt var i krig med Tyskland overhodet kan

kel for noen uker siden skal man nu også ved Vinstra bruke jordkabel. Kabelen fabrikkeres nu i Norge. Spørsmålet er da dukket opp igjen om det ikke kan bli aktuelt — tross alt — å bruke jordkabel i de tettbebygde strøk omkring Oslo — for eksempel fra vest til øst? Vi bringer her et bilde av hvordan en slik høyspent jordkabel er konstruert.

Lensmannen fusket med reise-regningene

Fra Aftenpostens korrespondent.

Drammen, 28. november.

Lensmann J. B. Kiær i Norderhov har ved lagmannsretten i Drammen stått tiltalt for å ha fusket med reise-regningene, bl. a. ved at han gjennom et lengre tidsrom har ført opp for stor veggende på de reiser han har forstått i stillings medfør.

Juryen svarte ja til spørsmålet om at tiltalte hadde utferdiget usanne reise-regninger, men på spørsmålet om dette var gjort i vinnings hensikt svarte juryen nei.

Dommen ble 60 dagers fengsel betinget. Tiltalte ble ikke fradømt stillingen.

Fastere statslån.

Statslån var noe bedre på dagens børs, med kjøpere i okupasjonslån og de nye langsiktige på 99% uten notert omsætning. Industriaksjer var også litt fastere, og Borregaard ble omsatt på 129. kjøper 128. Union noterte kjøper 9,30. Skipsaksjer var overveiende faste, mens hval var stadig uten nevneverdige endringer.

reises. Straks vi var kommet til London hørte vi en kringkastings-tale av Victor Mogens der han raste mot regjeringen fordi den fortsatte krigen. Og Quisling sa selv at når han fikk makten ville hans første oppgave være å få sluttet fred med Tyskland.

åpent for nye Hitlere, forbeholder jeg meg å bekjempe. På grunn av de uklare som skapes ved at Deres forening er like takknemlig for medlen mer enten de er venner eller fiender for forsvarer, ønsker jeg ikke å stå som medlem. Hvis jeg skulle være medlem måtte min første oppgave være å forslå ekskludert alle som delte rektor Odens syn, fordi forsvarers fiender et mitt syn er identiske med fredens fiender. Da forutsetningen for fredens opprettholdelse ifølge De forente nasjoner oppfatning er at medlemsstatene holder et militærvesen, burde en fredsforening som sier seg å støtte De forente nasjoner, av full kraft bekjempe det som vil ødelegge forsvarer. Den tanke mikse forsvarsvener og forsvarsfiender i en og samme fredsforening kan ly smukk og overmåte tolerant, men jeg anser det skadelig for fredssaken allike vel. Det øker nemlig forvirringen, og forvirring i dette for fredssaken temmelig sentrale spørsmål kan bare forsvare fiender tjene på.

Jeg tror absolutt Deres forening velment, men når den anerkjenner og militærnektene som fredsarbeidere, mener jeg den er inne på noe litt for muntert. A utstyre en militærnekt med medlemskort til en fredsforening virker på meg like absurd som å gjøre en notorisk pyroman til æresmedlem i en brannvernforening.

Charles B. Middelthon.

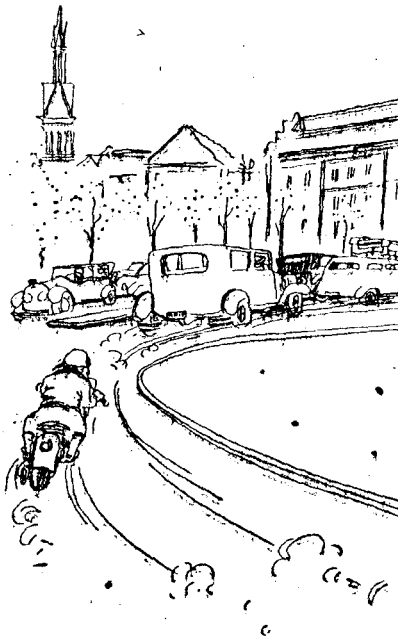
*

«Pasifismen gjør forhåndsarbeidet for nye undertrykkere».

På foranledning erklæres at min i tikkelt under denne overskrift 19. ds. ik var rettet mot fredsforening som støtter forsvarssaken — som f. e Ungdommen for De Forente Nasjoner (U.F.F.N.) og Norsk Samband for Forente Nasjoner. Jeg trodde det fremgikk klart av artikkelen at den var angrep på «fredsforeninger» som arbeider på å undergrave forsvarsviljen, se anerkjenner og hyller militærnekt og agiterer for innenlandsk avrustning. Det man først og fremst bør forvis seg om hvis man står i begrep med slutte seg til en av de mange nuværende fredsorganisasjoner er om angjeldende forening inntar et positivt standpunkt til forsvarssaken.

Charles B. Middelthon.

Oslos nyeste severdighet sett med spanske øyne



Den kjente svenske tegner Ulf Kyberg var for en tid siden i Oslo, under besøket her tegnet han ned de han så av severdigheter i byen. Et av de trekk i byens fysiognomi som gjorde sterkest inntrykk på ham, lot til å være den detaljen som han noterte ned i den tegningen vi gjengir her.